

De Maro. CAP. XLIX.

MARVVM seu hyfobrium, herba vulgo cognita, surculosa, flore origani, attamen foliis multò candidioribus ac flore odoratiore. Vim habet sisymbrio consimilem: siquidem subastringit & modicè calfacit. Qua de causa nomas sistit impositum, & in calidas perunctiones additur. Iuxta Magnesium & Tralleis copiosissimum gignitur.

De Acimo. CAP. L.

ACINVS seu aconus, herba est gracili surculo, coronaria, ocimo similis: sed hirsutior atque odorata. Apud nonnullos etiam in hortis seritur. Aluum mensèsq̄ue pota sistit: ac panos & erysipelata imposita sanat.

De Bacchare. CAP. LI.

BACCHARIS herba est fruticosa, odorata, ex qua itidem coronæ factitantur. Huius folia aspera, magnitudine inter violam & verbascum media: caulis angulosus, cubiti petens altitudinem, aliquantulum asper, nec sine adnatis appendicibus: flores purpurei, subalbicantes & odorati: radices veratro nigro similes, quibus odor est cinnamomo proximus. Solum amat asperum minimèque humidum. Radix in aqua decocta, conuulsis, ruptis, euerfis seu ex alto præci-

præcipitatis, spirandi difficultati, tussi veteri ac vrinæ difficili auxiliatur. Menfes quoque pellit, & contra serpentium morsus vtiliter ex vino propinatur. Subdita vnica è tenellis radicibus, partus extrahit. Decoctum verò, puerperis insidentibus vtile. Vtiliter quoque in diaspasmata inseritur: quippe quæ magnam habeat odoris gratiam. Folia, vt-pote quæ astringant, capitis doloribus adhibita profunt, itémque aurium inflammationi, ægilopiis incipientibus, & mammis à partu inflammatis, atque etiam erysipelatis. Cæterùm & ipse odor somnum gignit.

De Ruta. CAP. LII.

RUTA montana & syluestris, satiuæ & hortensi acrior est, & in cibis damnata. Est autem in hortensis genere aptior eius, quæ iuxta ficos prouenit. Vtrunque porò genus vrendi vim habet, calfacit, exulcerat, vrinam ciet, menfes ducit, ac tum cibo tum etiam potu aluum sistit. Semen acetabuli mensura è vino bibitum, contra lethalia medicamenta est pro antidoto. Quin & folia per se præsumpta aut cum nucibus iuglādibus aridisque ficis, venena irrita & inefficacia reddunt. Sed & simili sumpta modo, contra serpentium ictus valent: genituram seu esitata seu bibita ruta extinguit: decocta verò cum anetho sicco, tormina potu

V. iiij.

sedat. Facit & ad pectoris laterumque dolores, spirandi difficultatem, tusses, pulmonis inflammationem, coxendicum articulumque cruciatus, & rigores febrium circuitu repetentes, pota velut antè dictum est. Item ad inflationes coli, vulvæ rectique intestini, cum oleo decocta & infusa. Vulvæ etiamnum strangulatu medetur, si trita cum melle genitali sedetenus imponatur. Feruefacta ex oleo & pota, lumbricos expellit. Sed & articulariis doloribus, ex melle: & aquæ subter cutem fusæ morbo cum ficibus adhibetur. His iisdem in potu auxiliatur, itémque decocta in vino ad dimidias partes & affricta. Cruda quoque conditaque, in cibo aciem oculorum excitat: quin & oculorum dolores imposita cum polenta lenit. Caput dolentibus cum rosaceo & aceto succurrit: ac profluentem naribus sanguinem sistit, trita & indita. Testium inflammationibus cum laureis foliis imposita, & papularum eruptionibus cum myrteo cerato prodest. Cum vino autem, pipere ac nitro affricta, vitiligini albæ medetur, & cum iisdem illita, thymos ac myrmecias tollit. Contra impetigines cum melle & alumine vtiliter imponitur. Succus verò in mali Punici calyce calfactus, aurium doloribus efficaciter infunditur. Opitulatur & aciei

ocu-

oculorum hebetiori, si additis fœniculi succo ac melle oculi ipsi eo inungantur. Erysi- pelata, herpetas & vlcera in capite manantia, cum aceto, cerussa & rosaceo, inunctione sanat. Ipsa verò ruta alliorum caparumque grauem halitum emendat, si postea commanducetur. At montana si copiosius estur, interficit. Atque si sub id tempus quo florere incipit ad muria condituram colligatur, cutem rubefacit ac inflat, cum pruritu ac vehementi inflammatione. Eam itaque vinctis antea manibus & facie colligere oportet. Tradunt & succum gallinaceis pulvis inspersum, feles arcere. Adiciunt verò, eam quæ iuxta flumen *Haliacmonem* in Macedonia gignitur, comedentes interimere. *Montosus* autem is locus est, ac viperis abundat. At illius semen epotum, contra interaneorum vitia est efficac: ideoque antidotis vtiliter immiscetur. Contra incontinentiam vrinae, tostum septenis diebus potui dato, & cessabit. Cæterum radix huius, montanum moly vocitatur. Sylvestris itaque ruta, satiuæ quodammodo similis est. Ac pota prodest comitialibus & ischiadicis: menstrua quoque mouet, ac partus enecat. Acrior verò est, quàm satiuæ & maioris efficacitæ. At tamen sylvestrem cibus abdicare oportet, quippe quæ veneni noxiâ obtineat.

De Ruta syluestri. CAP. LIII.

Vocant etiamnum syluestrem Rutam, quod in Cappadocia & Galatia Asiatica moly dicitur. Frutex est, ab vna radice complures virgas proferens: foliis multò quàm alterius rutæ longioribus ac tenerioribus, illisque graueolentibus, flore candido, capitulis in cacumine paulò quàm satiuæ rutæ maioribus: quæ quidem tribus maximè partibus constant: in quibus triquetrum semen, subfuluum gustûque perquàm amarum, recluditur, cuius etiam est vsus. Id autumno maturefcit, tùmque conuenit ad retusam oculorum aciem, si cum melle, vino, gallinaceo felle, croco ac fœniculi succo teratur. Sunt qui rutam hanc Harmala vocent, Syri Besafa, Cappadoces Moly, quoniam quandam cum Moly seruet similitudinem: siquidem radice nigra est, flore verò candido. In collibus ac lato fœcundòque solo pronenit.

De Moly. CAP. LIIII.

MOLY folia habet graminis, at latiora & humi sparsa: florem albæ violæ similem, lactei coloris, at minorem: quippe qui ad purpureæ violæ florum magnitudinem accedat: caulem verò tenuem, quaternùm cubitorum, in cuius cacumine quiddam est, quod allij speciem referat. Radix parua,

parua, bulbo similis, quæ ad apertas vulvas mirum in modum valet, si trita cum loliacea farina in pefso subiiciatur.

De Panace. CAP. LV.

PANACES Heracleum, ex quo opopanax colligitur, plurimum in Bœotia & Pſophide Arcadiæ nascitur. Sed & quæstus gratia, qui quidem ex eo liquore factitur, in hortis studiosè colitur. Foliis est asperis, in terra iacentibus, virentibus, & multum ad ficulnea accedentibus, in ambitu quinque-partitò diuisis: caule verò vti ferulæ altissimo, alba lanugine obducto, foliisque stipato minutioribus, vmbella in cacumine ceu anethi, oblonga: flore aurem luteo, ac semine odorato, vrendique vi prædito: radicibus denique ab vna origine compluribus, iisque candidis, graueolentibus, crasso & subamari gustus cortice præditis. Nascitur in Cyrene Libyæ & Macedonia. Excipitur porrò liquor incisa radice, dum cauliculi recens adhuc pullulant, isque candidus: qui quidem exiccatus superficietenus croceum colorem contrahit. Effluentem verò liquorem illum substratis in excavato solo foliis excipiunt, ac vbi exiccatus fuerit, eximunt. Simili quoque modo caule messibus inciso profluentem liquorem excipiunt. Meliores è radicibus, quæ distentæ sunt ac minimè rugosæ,

albæ, aridæ, neutiquam cariosæ: gustu verò feruentes & aromaticæ. Semen è media ferula idoneum: quod verò ex agnatis coliculis decerpitur, minùs succulentum est. Præstat autem in liquoris genere, qui gustu est amarissimus, intus candidus aut subfuluus, foris verò ad croci colorem inclinans, læuis, pinguis, friabilis, qui que statim diluitur, èstque graueolens. At niger ac mollis improbatur: ammoniaco enim aut cera adulteratur. Sed sincerus ac fraudis expers eo indicio deprehenditur, quòd digitis in aqua confricatus resoluetur atque lactescat. Vis ei exalfaciens, emolliens & attenuans: quamobrem febrium circuitibus rigoribusque, conuulsis, ruptis, lateris doloribus, tussi, torminibus, vrinæ stillicidio ac vesicæ scabiei conuenit, ex aqua malsa aut vino bibitus. Menses trahit, foetus enecat, vuluæ inflationes duritiâsque ex melle dilutus discutit. Ischiadi quoque illinitur, & cephalicis medicaminibus admisceatur. Carboneculos etiam circumquaque rumpit: podagricis cum vua passa illitus subuenit: dolores dentium demulcet, ipforum cauis inditus: & oculorum aciem inunctus excitat. Denique si pici admisceatur, emplastrum parabitur contra canis rabidi morsus præstantissimum. Radix autem derasa & vuluæ subdita, partus extra-

extrahit, ad vlcera vetusta efficax est, acetiamnum ossa nudata carne operit, si trita inspergatur, aut cum melle illinatur. Semen verò cum absinthio sumprum, menses ciet. Cum aristolochia prodest aduersus bestias, quæ venenum ciaculantur, & contra vuluæ frangulatus, in vino bibitum.

De Panace Asclepio. CAP. LVI.

Panaees Æsculapij caulem à terra emittit tenuem, cubitalem, geniculatum: circa quem folia visuntur sceniculi, maiora tamen hirsutioraque, odorata: & in cacumine umbella, in qua flores emicant aurei, acres, & odorati. Radix est parua. Auxiliarem vim habent flores ac semina contra vlcera, panos & phagedenam, si trita cum melle imponantur: aduersus serpentes ex vino bibuntur, & cum oleo illinuntur. Aliqui panaces quoque, syluestre origanum vocant, alij cunilam: de qua capite de origano dictum est.

De Panace Chironio. CAP. LVII.

Panaces Chironium in Pelio monte maximè prouenit: foliis est amaraco similibus, floribus aureis, radice tenui, minimè alta, gustu acri. Pota radix serpentium veneno renitit: ac imposta quoque coma, contra illud ipsum efficax.

De Ligustico. CAP. LVIII.

LIGUSTICVM plurimum in Liguria nascitur, vnde & nomen traxit, in monte scilicet Apennino dicto, Alpibus contermino. Ipsum incolæ Panaces haud abs re appellant, quoniam & radice & caule Heraclotico panaci simile sit, paribûsque viribus præditum. Gignitur in altissimis alperisque montibus ac vmbrosis, maxime verò iuxta foueas & serobes. Cauliculum profert tenuem, ceu anethi, geniculatum: circa quem folia sunt meliloti, at teneriora & odorata, prope verticem graciliora, pluribûsque diuisa incisuris. In cacumine umbella, è qua semen dependet nigrum, solidum, oblongum, fœniculo proximum, gustanti acre & aroma redolens. Radix est candida, Heraclotici Panacis similis & odorata. Seminis radicisque vis excafactoria & concoquens: siquidem profunt ad interaneorum dolores ac tumores, itémque ad iuuandam concoctionem. Valent & ad inflationes, præsertimque ventriculi, necnon & ad venenatarum bestiarum ictus: vrinæ quoque ac menses pota trahunt. Sed & apposita radix idem præstat. Ipsa porrò æquè ac semen vtiliter oxyporis & concoquentibus medicamentis admiscetur. Hoc verò stomacho perquam vtile est: quare piperis loco id indigenæ obsonis

sonis immiscent. Adulteratur autem semine quodam consimili, quod tamen gustu facile discernas: amarum enim est. Alij quoque seminibus fœniculi aut seselis simul admixtis fraudem faciunt.

De Pastinaca. CAP. LIX.

PASTINACA sylvestris folia habet gigidij, at latiora & subamara, caulem rectum, scabrum, umbellam similem anethi, in qua flores insunt candidi, ac in medio exiguum quiddam, colore purpureo & ferè ad croceum inclinante. Radix est digiti crassitudine, dodrantalis, odorata, & si decoquatur, esculenta. Huius semen potum subditumve, menses ciet. Cõuenit & agrè meientibus, hydropicis atque pleuriticis, in potione: nec non & venenatarum bestiarum moribus ictibusque prodest. Sed & aiunt, qui illud præsumpserint, ab illis minimè lædi. Conceptum quoque adiuuat. Radix autem, quæ & ipsa vrinas pellit, Venerem præterea stimulat, & partus apposita eiicit. Folia verò trita & cum melle imposita, phagedænica vlcera repurgant. Hortensis porrò pastinaca vlcera aptior, ad eadem pollet, attamen viribus inefficacior.

De Seseli Massiliensi. CAP. LX.

SESELI Massiliense folia habet fœniculi, at crassiora, caulemque vegetiorem: um-

bellam anethi, in qua semen oblongum, angulosum, degustanti statim acere: radix longa est, & iucundi odoris. Semen & radix excalfaciendi vim habent: potu stranguriæ & orthopnoæ medentur: vteri suffocationibus, comitialibusque profunt, menses & partus trahunt, ad omnia interna vitia pol-
lent, ac tussim denique veterem sanant. Semen cum vino potum, concoctioni confert, torminæque discutit: epialis febris est vtile, & ad propulsandam in itineribus algoris iniuriam cum pipere ac vino bibitur. Cæterum ad partum adiuuandum capris cæterisque pecudibus datur in potu.

De Seseli Æthiopico. CAP. LXI.

Quod verò Æthiopicum filer appellatur, folia habet hederæ, sed minora & oblonga, ceu periclymeni Frutex grandis est, palmitibus ferè b' cubitalibus, ramis dodrantalibus, & capitulis velut anethi: semine nigro ac ceu tritici denso, verum acriore & odoratione, quàm sit Massiliense, ac valdè suavi. Eadem verò præstat.

De Seseli Peloponnesi. CAP. LXII.

Quod autem in Peloponneso nascitur, folia habet cicuræ, sed latiora & crassiora: caulem supra Massiliensis magnitudinem, ferulacæum, & latam in cacumine umbellam, in qua semen latius, odoratum & carnosius